

Projektforslag:

Etablering af Base for det rekreative fællerum i landsbyen Endrup ved Sneum Å.

Bålhytte i Østskoven - Esbjerg kommune. En tilsvarende ønskes finansieret og placeret i Endrup

Sådan skabes en base i det nye rekreative fællesrum:

Lokalrådet i Endrup ønsker at etablere en base med en stor bålhytte, samt en toilet-/udstillingsbygning i tilknytning til det offentlige naturareal, der er skabt på det tidlige dambrugsareal i Endrup. Et område som kan blive hele egnens rekreative fællesrum.

Derved bliver der tilføjet lokalsamfundet et aktiv, som vil skabe værdi og være den base, mange brugergrupper vil benytte. En stor bålhytte vil tiltrække besøgende, og vil medvirke til at nye tilflyttere opdager det potentiale, som findes i landsbyen Endrup. En landsby, der er centralt placeret i naturskønne omgivelser ved, skov, eng og Sneum Å i Esbjerg kommune.

I forbindelse med det store naturgenopretningsprojekt for snæbel, der blev udført fra oktober 2005 til marts 2013, blev Endrup Mølle Dambrug opkøbt og nedlagt. De tidligere dambrugsarealer blev genoprettet til engareal med sø, stiforløb, shelters, og mangler den base med faciliteter, som en stor bålhytte med tilhørende toilet- og udstillingsbygning vil være.

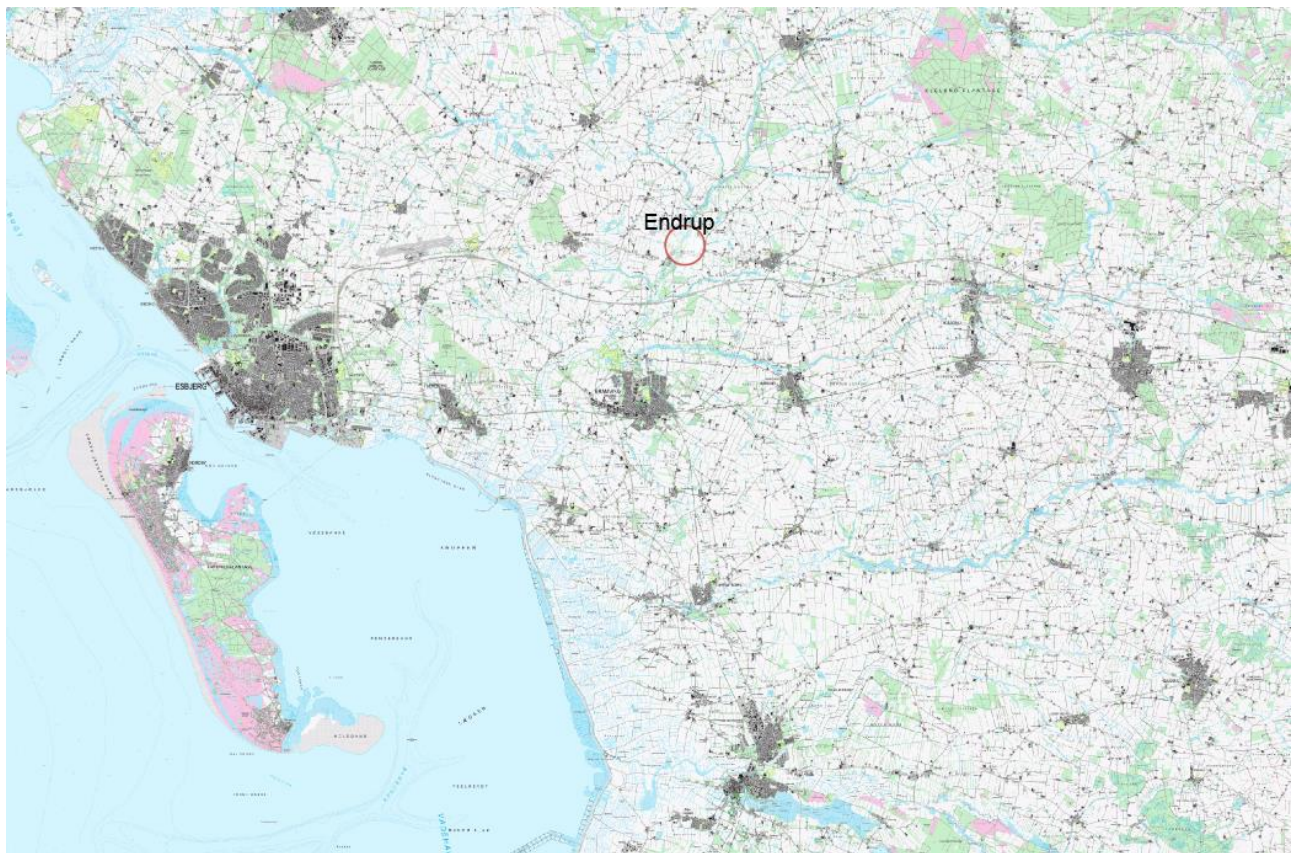
Projektansvarlig:

Kaj Mortensen, Bygaden 42, Endrup, 6740 Bramming. Tlf.: 75 19 13 59 - 21 33 13 59

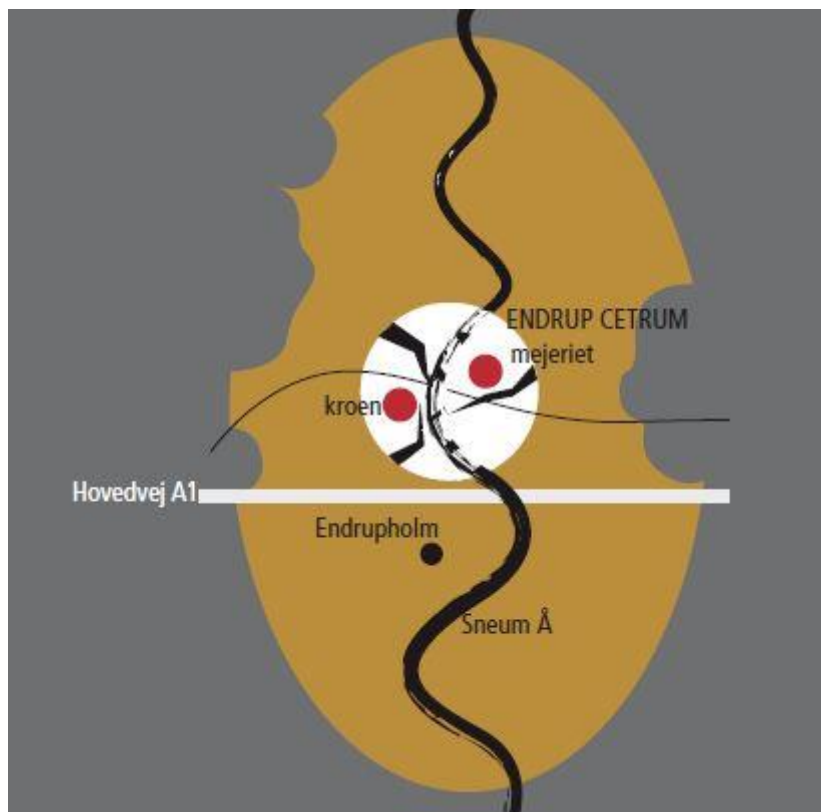
E-mail: kaj-legaard@hotmail.com

Ansvarlig for projektbeskrivelsen:

Lars Brinch Thygesen, Vibækvej 12, 6740 Bramming. Tlf. 75191945 - 40141077. E-mail: hereford@bbsyd.dk

Endrup er beliggende ved Sneum Å, og den gamle hovevej A1 øst for Esbjerg.

Endrup ligger som blommen i et guldæg - en idyllisk landsby med den smukke natur omkring Sneum Å, der løber helt ind og gennem landsbyen som det træk, der giver Endrup en særlig sjæl.

På den sydlige side af Hovedvej A1 ligger herregården Endrupholm som et unikt kulturhistorisk miljø, der skabte grundlaget for Endrups eksistens som landsby.

På den nordlige side af Hovedvej A1 ligger Endrup med et idylliske og kulturhistorisk bevaringsværdigt miljø centeret omkring Endrup Mølle Kro, møllen, åen og mejeriet.

(Landsbyplan for Endrup, Esbjerg kommune 2013)

Hvorfor anskaffe stor bålhytte og udstillings- og toiletfaciliteter i Endrup:

Endrup er beskrevet som et guldæg i Esbjerg kommunes Landsbyplanen fra 2013.

Byens beliggenhed hvor Sneum Å deler byen i to, har Danmarks ældste andelsmejeri, herregården Endrupholm og er omgivet af store skov- og engarealer, og er et fantastisk udgangspunkt for mange friluftaktiviteter med natur- og kulturoplevelser som indhold.

Der er 12 kilometer i luftlinje til Vadehavet. Et område der er én af foreløbig tre etablerede danske nationalparker, og Vadehavet er netop udpeget som Verdensarv af Unesco.

Det naturlige bindeled mellem Endrup og Vadehavet er Sneum Å, der udmunder umiddelbart syd for Esbjerg.

Vi er overbeviste om at en stor bålhytte kombineret med udstillings- og toiletbygning, kan skabe det oplevelsespunkt, og den base der vil blive flittigt brugt og øge benyttelse af indlandet i regionen væsentligt. Enten som afslutning eller udgangspunkt for at benytte og udforske natur- og kulturhistorien i området. Sammenhængen mellem Vadehavet og indlandet vil blive styrket væsentligt, hvis der er gode faciliteter for

friluftsliv. En base i form af bålhytte og udstilling/toilet er et aktiv, der sammen med shelters og bålplads mv., vil sikre benyttelse og skabe den forståelse og indsigt i sammenhænge på tværs af natur- og kulturhistorie. En kulturhistorie der binder Vadehavskysten sammen med indlandet gennem oplandets vandløb - ikke bare i Endrup, men langs hele Den Danske Vadehavskyst.

Der er skabt et rekreativt fællesrum på dambrugsarealet ved den naturgenopretning, som er foregået i et tæt samarbejde mellem Naturstyrelsen og Esbjerg kommune. Styrelsen har stået for vandløbsdelen, som en del af snæbelprojektet, mens Esbjerg kommune har projekteret og været ansvarlig for oprydning og indretning af fællesarealet med en fastlagt budgetramme.

Lokalrådet har sammen med andre interessenter deltaget i planlægning i form af en nedsat arbejdsgruppen. I de sidste år har det primært været lokalrådet, der har været samarbejdspartner. Der har været afsat en økonomisk ramme, og det har ikke været muligt indenfor denne ramme at etablere den store bålhytte samt udstillings- og toiletbygning. Derfor har Lokalrådet for Endrup udarbejdet denne projektbeskrivelse, hvor vi søger om partnere, der vil medvirke til at løfte opgaven økonomisk.

Arealerne med det rekreative fællesrum ejes og vedligeholdes af Esbjerg kommune. Lokalrådet har været meget aktive i anlægsfasen, med ansvar for træfældning og etablering af p-plads, og vil deltage i det praktiske arbejde med etablering af shelters. Der er lange traditioner for at hjælpe hinaanden i Endrup.

Det er planen at få en landsbyedel til Endrup - der ansøges. Med det rekreative fællesrum og med de ansøgte faciliteter og friluftsliv med mange brugere, vil der være basis for en indholdsrig og meningsfuld dagligdag for den rette person.

Udsigt fra Bålhyttens kommende placering. En bro etableres over Sneum Å på dette sted. Det nye "Fællesrum" bagest.

Baggrunden for projektet, samt beskrivelse af målgrupper og udstillingens indhold:

Lokalrådet ønsker at etablere en stor bålhytte og toilet-/udstillingsbygning, da det vil skabe muligheder for formidling, undervisning og øge friluftslivet, samt benyttelse og udnyttelse af det nye rekreative fællesrum.

Derved tiltrækkes mange forskellige brugergrupper, og faciliteterne vil imødekomme et behov, og skabe en synergi til eksisterende tilbud. Her tænkes på naturen, kulturen, Endrup Møllekro og mejeriudsalget fredag og lørdag fra Endrup Andelsmejeri. Sidstnævnte er Danmarks ældste andelsmejeri, der de sidste år er vokset, og hvor en udvidelse med en moderne butik med et større varesortiment er planlagt og igangsættes i nær fremtid.

De omtalte faciliteter vil også være et udflugtsmål i sig selv. Arealet ved en kommende bålhytte, vil kunne fungere som en markedsplads, hvor lokale producenter kan sælge lokalt producerede produkter herunder fødevarer, og herved skabes en ønskelig synergi til mejeriets salg og lokalområdets mange andre tilbud.

Faciliteter i naturen tiltrækker mange og ofte nye brugergrupper.

I Esbjerg kommune er der gode erfaringer med at etablere robuste brugervenlige faciliteter, som eksempelvis de store bålhytter. Børnehaver, skoleklasser og gymnasier bruger disse i undervisnings-sammenhæng, og det er naturligvis oplagte baser for udeskole og skovbørnehaver. Vi ved at spejdere, lystfiskere og andre naturnydere er brugere, men de er "hardcore brugere" af natur og kultur i det åbne land, og vil komme uanset om der er toilet og udstilling. Det interessante er når klasseforældreråd bruger naturen til klassearrangementer. Der vil blive afholdt fødselsdage, ja sågar bryllupper er holdt i bålhytten i Østskoven i Esbjerg kommune. Men listen over brugere er lang, for beboergrupper og pensionistgrupper

kommer med bus eller på cykel, og vandre- friluftsgupper, samt det voksende antal naturturister vil naturligvis besøge attraktive steder, hvis faciliteterne er til stede.

Jens Futtrup, leder af "MYRTHUE, Natur, Kultur & Læring" i Esbjerg Kommune skriver i en kommentar til denne projektbeskrivelse: ***"Grunden til at der kommer så mange (til den store bålhytte i Østskoven), er at der i tilknytning til den store bålhytte er opført et toilethus, som "giver ro på" for mange brugergrupper"***. Børnehaver og skoler vil bruge området i undervisningssammenhænge, for når der er "tag over hovedet", udstilling og toilet faciliteter, "tør" lærere og pædagoger tage til Endrup for undervisning og oplevelser.

I formidlings- og undervisningssammenhænge er der nogle unikke muligheder, som har brug for en base. Formidling af Snæbelprojektet og i det hele taget vandløb og vand i undervisningssammenhæng, vil have gode muligheder for praktisk feltarbejde i Endrup.

I forbindelse med kanosejls, vil det blive naturligt at stoppe op på turen i Endrup og gå i land og bruge faciliteterne – den kommende kanoophalerplads i umiddelbar nærhed af de ønskede faciliteter, vil medvirke til den synergi, der vil skabe vækst og værdi i lokalsamfundet.

Bålhytten i Østskoven (Esbjerg kommune) anvendes til mange formål og har mange brugere.

Fremtidens værditilvækst i lokalområdet - en øget Lystfisker- og friluftsturisme?

Sneum Å er en vigtigt lystfisker Å, med en national og international opmærksomhed. Åen er med i den nationale laksehandlingsplan, og snæbelprojektet har sammen med Handlingsplanen medført en øget mængde laks og havørreder. Potentialet er meget stort, men allerede nu tiltrækkes lystfiskere fra hele Danmark og vi ser også en stærkt stigende interesse fra udlandet om at fiske i dette fine vestjyske vandløb.

Laks fanget i Sneum Å 2013.

En bålhytte vil kunne tiltrække lystfiskere til Endrup. Lystfiskeri i Danmark har et meget stort potentiale, og i Fødevareministeriets socioøkonomiske analyse fra 2010 er konklusionen, at der er en omsætning på ca. 2,9 milliarder i Danmark i forbindelse med lystfiskeri (2008). Der genereres ca. 2500 arbejdspladser og ca. 600.000 danskere er ude at fiske hvert år.

I rapporten fra 2014 "Friluftslivets nationaløkonomiske fodaftryk" IFRO Rapport no. 229. Konklusionen er at danskerne bruger 29 milliarder årligt på friluftaktiviteter, og dette giver beskæftigelse til 28.000 – omregnet til årsværk.

Potentialet er her det er dokumenteret - der mangler "blot" de rette faciliteter.

En stor Bålhytte giver muligheder for grupper og skoleklasser til fælleskab i tørvejr.

Der er unikke muligheder for formidling, undervisning og andre naturoplevelser i Endrup.

Bålhytten er i sig selv et besøg værd.

Fra Esbjerg kommunes Landsbyplan 2013:

Det tidligere dambrugsområde danner i fremtiden rammen om Endrups rekreative fælles rum, hvor ålandskabet bliver tilgængeligt med stisystemer omkring det store regnvandsbassin, kanoisætningsplads, parkering fra både Hovedvej A1 og Bygaden. Området er natura 2000 område, og skal fremstå som oplejet natur. Der kan anlægges en lille shelterplads på en bund af stenmel med bålplads og en indramning af buske, så der skabes et rum i rummet med læ. Esbjerg Kommune er i gang med planlægningen af området.

Det nye Fællesrum tager form - maj 2014

Udstilling naturgenopretning, samt EU-LIFE Snæbelprojekt okt. 2005 til marts 2013:

Udstillingen skal bygges op om den naturgenopretning, der er sket på det tidligere dambrugsareal. Hovedtemaet bliver Snæbelprojektet der er Danmarks største naturgenopretningsprojekt siden Skjern å, og med fokus på at det er et aktiv for lokalområdet.

Indenfor en radius af 10 kilometer fra Endrup er 8 dambrug købt op og naturgenoprettet.

Snæblen kom i 1970'erne på den danske rødliste, der er en registrering eller nærmere en oversigt over plante- og dyrearter, der er forsvundet, i fare for at forsvinde (akut truede og sårbare) eller sjældne. Desuden er den på den danske gulliste som er en fortegnelse over plante- og dyrearter i tilbagegang og arter, som Danmark i international sammenhæng har et særligt ansvar for. Hele verdens bestand af snæbel på mellem 7. – 10.000 individer findes kun i Danmark - nærmere bestemt i det danske Vadehav og de vandløb der udmunder heri.

Snæbel fra Sneum Å - elektrofiskeri 2011.

Danmark har underskrevet forskellige internationale aftaler, som pålægger os at bevare og ophjælpe snæblen. Gennem konventionen om biologisk mangfoldighed har vi forpligtet os til at bidrage med bevaring af den biologiske mangfoldighed, og gennem Bernkonventionen og EF's habitatdirektiv har Danmark konkret forpligtet sig til at bevare snæblen i Europa. Handlingsplan for Snæbel 2003

Det skal indgå i udstillingen, hvilken betydning det har at dambrug er købt op og spærringer fjernet. Herunder de andre fisk og den natur der findes i en Vestjydsk ådal.

I maj sværmer slørvinger langs åen - Sneum Å 2013

Den fredede eng umiddelbart syd for Endrup er et yndet udflugtsmål.

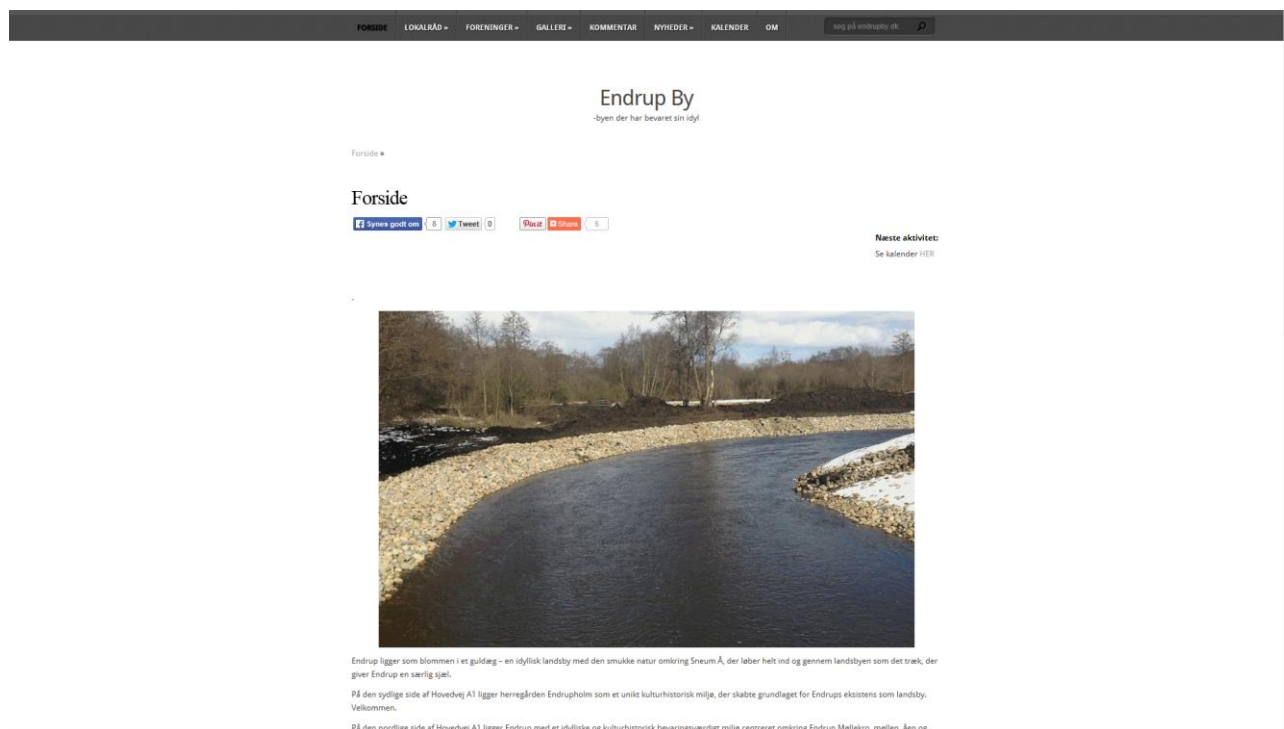
Laksepremiere i Sneum Å - byrådsmedlem Anders Kronborg ønsker tillykke med fangsten - Endrup 2009

Hvordan vil projektet blive formidlet?

Denne projektbeskrivelse vil være at finde på Endrup Bys hjemmeside: www.endrupby.dk.

Hjemmesiden opdateres løbende, og der vil blive orienteret fra Esbjerg kommune til skoler ved Kommunens Skoletjenesten, og der vil blive skrevet om det nye rekreative fællesrum på Esbjerg kommunes side og i foldere om ture samt de grønne områder.

Det er naturligvis Lokalrådets forventning, at de kommende faciliteter vil blive benyttet i forbindelse med naturvejlederordningens ture - både offentlige og bestilte arrangementer.

Efterskrift:

Når der etableres en bålhytte med udsigt over landsbyens nye rekreative fællesrum, vil det skabe værdi og vækst. Det er et faktum at faciliteter er rygraden i brugen af naturområder. En bålhytte og udstilling, vil være det naturlige udgangspunkt for udforskning af området ved Sneum Å og Endrup.

Den store åslynge på det nordlige fællesareal.